

Utredning

Jäv

Datum 2021-12-17

S V E R I G E S R I K S B A N K

Protokollsbilaga C

Fullmäktiges protokoll 2021-12-17, § 6a

Diarienummer 2021-01408

Fullmäktiges revisionsfunktion
Martin Krüger, KPMG AB

Bakgrund

Det har i media förekommit påståenden att Stefan Ingves och Cecilia Skingsley ska ha varit jäviga när de har fattat beslut inom ramen för Riksbankens program för köp av företagsobligationer. Såsom medieuppgifterna får förstås ska det påstådda jävet ha bestått i att Ingves och Skingsley har deltagit i beredning och beslutsfattande i ett eller flera ärenden som gäller köp av obligationer som getts ut av företag som de själva äger aktier i. Eftersom fullmäktige har som uppgift bland annat att kontrollera direktionsledamöternas tjänsteutövning finns det anledning för fullmäktige att granska direktionsledamöternas agerande i de ärenden som rör förvärv av företagsobligationer. Med anledning härav bör fullmäktiges revisionsfunktion (KPMG) ges i uppdrag att biträda fullmäktige i granskningen.

Uppdrag

Fullmäktiges beslut 2021-11-12

Fullmäktige föreslås besluta att:

- utreda huruvida direktionsledamöterna har varit jäviga i samband med Riksbankens beredning eller beslutsfattande i ärenden som gäller Riksbankens köp av företagsobligationer åren 2020 – 2021, och att
- uppdra åt KPMG att biträda fullmäktige i denna utredning.

Uppdrag, forts.

Genomförande

- Kartlägga direktionens delaktighet i Riksbankens beredning och/eller beslutsfattande i köp av företagsobligationer.
- Inom ramen för uppdraget har kontroll skett av de av ledamöterna inrapporterade innehaven.
- Utgångspunkt i Riksbankens etiska regler, avsnitt 7, om Jäv och intressekonflikter och förvaltningslagen.

Avgränsningar och begränsningar

- I KPMGs uppdrag har det inte ingått att genomföra någon rättslig prövning av de enskilda ledamöternas eventuella jäv.
- KPMGs granskning avseende ledamöternas innehav har begränsats till de blanketter som har rapporterats in till Kammarkansliet vid kontroll av innehav.

Genomförande

Intervjuer och avstämningar

- Riksbankschef, Stefan Ingves
- Förste vice riksbankschef, Cecilia Skingley
- Vice riksbankschef , Martin Flodén
- Vice riksbankschef, Henry Ohlsson
- Vice riksbankschef, Anna Breman
- Vice riksbankschef, Per Jansson
- Chef för Avdelningen för Marknad, Heidi Elmér
- Enhetschef Front Office, Maria Johansson
- Chef RIE, Annika Odelros
- Regelefterlevnadsspecialist, Alexandra Prochéus
- Chefsjurist, Dag Edvardsson
- Jurist, Eric Frieberg
- STA, Eva Julin
- Ordf. Fullmäktige Susanne Eberstein
- Vice ordf. Fullmäktige, Mikael Lundholm
- Kommunikation, Tomas Lundberg

Material

- Direktionsledamöternas anmälda innehav till kammarkansliet de senaste fem åren
- Nettouniverse för företagsobligationer (november 2021)
- Riksbankens etiska regler (senast beslutade 2020-10-07)
- Beslut från fullmäktige om att direktionen ska följa de etiska reglerna (bortsett från former för anmälan av värdepapper)
- Direktionsbeslut rörande Riksbankens köp av svenska företagsobligationer
- Delegationsbeslut rörande Riksbankens köp av företagsobligationer
- Diverse rutinbeskringar avseende process och genomförande av köp av företagsobligationer
- Exempel på material som presenterats under avstämningsmöten (del av samråd)
- Exempel på minnesanteckningar från avstämningsmöten (del av samråd)

Tidslinje

2020-03-19: Direktionen beslutar om köp av företagsobligationer och företagscertifikat i penningpolitiskt syftet.

Riksbanken bedömde att de inte hade kompetensen och processerna på plats och tog därför extern hjälp innan de beslutade om att påbörja köpen. Den externa kompetensen bistod även i framtagandet av universet.

2020-06-30: Direktionen beslutar att uppdra åt chefen för avdelningen för marknader, efter samråd med chefen för avdelningen för penningpolitik och chefen för avdelningen för finansiell stabilitet att återkomma till direktionen med ett förslag till lämplig metod för köp av företagsobligationer.

2020-08-31: Direktionen beslutar om köp av företagsobligationer som en penningpolitisk åtgärd; sätter ramarna för dessa, exempelvis kreditbetyg, löptid och volym. Det uppdras fortsatt till chefen för avdelningen för marknader att fatta beslut avseende beloppsram, utformning av och tidpunkt för köptillfällen. Samråd ska ske med direktionen, chefen för avdelningen för penningpolitik och chefen för avdelningen för finansiell stabilitet.

2020-09-14: Köp av företagsobligationer inleds

Totalt har 6 delegationsbeslut rörande Riksbankens köp av svenska företagsobligationer fattats under perioden 14 september 2020 – 22 september 2021

Rutin

Text tagen från: Rutinbeskrivning av analys och beslutsprocess i samband med köp av företagsobligationer.

Direktionen har delegerat till chefen för AFM uppgiften att, inom ramen för de formella kriterierna och efter samråd med direktionen, chefen för APP och chefen för AFS, besluta om vilka obligationer som ska köpas, vid vilken tidpunkt och till vilket pris som köpen ska genomföras. (...) Urvalet av obligationer som kan köpas av Riksbanken regleras till allra största del av de formellt kommunicerade kriterierna för köpen, men eftersom marknaden är komplex och inte fullt standardiserad så finns det i vissa fall behov av en extra kontroll innan köp genomförs.

Observationer

Fullmäktiges revisionsfunktion har observerat följande:

Samråd

- Formen för samråd har skett i avstämningsmöten, i andra mindre formella möten samt via e-post.
- Samråden kan utmynna i vägledning/medskick från direktionen. De har även givits information om hur köpen har utvecklats samt hur Riksbankens innehav förhåller sig till marknadsneutraliteten. Några formella beslut fattas inte, såvitt vi förstått, i samråden. Samråden protokollförs inte.
- Det har förekommit information och diskussion om specifika emittenter under dessa samråd. Det har exempelvis kunnat avse om en specifik emittent uppfyller villkor för att ingå i universet samt information om pågående beslut med en rekommendation från Köpforum*.

* Köpforum har till uppgift att bereda förslag och utforma beslutsunderlag avseende köp av företagsobligationer med utgångspunkt i att de av direktionen fastlagda målen med köpprogrammet uppnås på bästa möjliga sätt. Formellt samråd med AFS och APP sker genom beredning och utformning av dessa förslag.

Observationer

Fullmäktiges revisionsfunktion har observerat följande:

Innehav

- Stefan Ingves och Cecilia Skingsley är de två ledamöter som innehar aktier i företag som förekommer i universet för företagsobligationer.
- Ingves och Skingsley har inte gjort aktiva förändringar i dessa innehav efter Riksbankens beslut om köp av företagsobligationer som en penningpolitisk åtgärd (2020-03-17).
- Ingves rapporterade senast en ändring för ett av hans sju innehav som ingår i nettouniverset 2018-07-06. Skingsley rapporterade senast en ändring för två av hennes tre innehav som ingår i nettouniverset 2019-07-08.
- I intervjuer har Ingves och Skingsley informerat om att värdet av dessa aktier i förhållande till deras enskild totala förmögenhet inte kan anses vara väsentlig.

Sammanfattning

Fullmäktiges revisionsfunktion konkluderar följande:

- Direktionen har 2020-03-19 fattat beslut om köp av företagsobligationer och företagscertifikat i penningpolitiskt syftet
- Direktionen har genom beslut i juni respektive augusti 2020 delegerat åt chefen för avdelningen för marknader att, efter samråd med direktionen, chefen för avdelningen för penningpolitik och chefen för avdelningen för finansiell stabilitet, fatta besluta om exakt tidpunkt för och erbjudet belopp vid respektive anbudstillfälle.
- Direktionen har löpande informerats om hur köpen har utvecklats samt hur Riksbankens innehav förhåller sig till marknadsneutraliteten. Vid samråden har specifika emittenter diskuterats.
- Två ledamöter har under 2020 och 2021 haft aktieinnehav i företag som ingår i Riksbankens nettouniverse för köp av företagsobligationer.